

स्वीकृत मिति २०८१/०२/३०

पहिलो संशोधन मिति २०८१/०९/०८

दोस्रो संशोधन मिति २०८२/०४/०७

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कार्यक्रम योजना, २०८१

प्रस्तावना: नवीनतम ज्ञान, सोच, सीप र क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई स्टार्टअप उद्यममा संलग्न भई व्यवसाय विस्तार गर्न उत्प्रेरित गर्ने गरी सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, बैङ्क तथा वित्तीय संस्था लगायत विभिन्न सरकारी निकायले स्टार्टअप उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएकाले त्यस्ता कार्यक्रम गर्न चाहने व्यक्ति तथा संस्थालाई सहज र सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाह हुन सकोस् भन्ने उद्देश्यले कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ को नियम ३५ को उपनियम (४) बमोजिम स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न कोषले यो योजना बनाई लागू गरेको छ।

१. **सुरक्षण योजनाको नाम र प्रारम्भ:** (१) यस सुरक्षण योजनाको नाम “निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कार्यक्रम योजना, २०८१” रहेको छ।
(२) यो योजना कोषको सञ्चालक समितिले स्वीकृत गरेको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।
२. **समझदारी वा सम्झौता गर्नु पर्ने:** यस योजना बमोजिमको कर्जा सुरक्षण गर्न चाहने बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ को नियम ३४ बमोजिम कोषसँग समझदारी वा सम्झौता गर्नु पर्नेछ। त्यसरी कोषले समझदारी वा सम्झौता गर्दा यस योजनामा सुरक्षण रकम योगदान गर्ने निकायसँग छुट्टाछुट्टै रुपमा गर्नेछ। त्यस्तो समझदारीपत्रको ढाँचा अनुसूची-१ र सम्झौतापत्रको ढाँचा अनुसूची-२ बमोजिम हुनेछ।
३. **सुरक्षण हुने कर्जा प्रवाहको क्षेत्र तथा व्यवसाय:** यस योजना बमोजिम नेपाल सरकार, नेपाल सरकारका मन्त्रालय, प्रदेश सरकार, प्रदेश सरकारका मन्त्रालय एवं स्थानीय तहद्वारा जारी हुने नीति, कार्यविधि लगायतले तोकेको क्षेत्र तथा व्यवसाय^१ र कोषको सञ्चालक समितिले तोकेको अन्य क्षेत्र तथा व्यवसायसँग सम्बन्धित स्टार्टअप उद्यमको लागि प्रवाहित कर्जाको लागि कोषले सुरक्षण गर्न सक्नेछ।
४. **सुरक्षण हुने कर्जा रकमको सीमा:** यस योजना बमोजिम तोकिएको क्षेत्र तथा व्यवसायमा प्रवाह गरेको एक करोड रुपैयाँसम्मको कर्जाको सुरक्षण हुनेछ।

^१ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

तर तीस लाख रुपैयाँभन्दा बढीको कर्जा सुरक्षण गराउन चाहेमा त्यस्तो कर्जा प्रवाह गर्नुअघि कोषको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

५. सुरक्षण हुने कर्जाको अवधि र असुली प्रक्रिया: यस योजना बमोजिम सुरक्षण हुने कर्जाको अवधि र कर्जा प्रवाह तथा असुली प्रक्रिया बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।
६. सुरक्षण हुने कर्जाको धितो सम्बन्धी व्यवस्था: यस योजना बमोजिम सुरक्षण हुने कर्जाको लागि अचल सम्पत्ति धितो आवश्यक पर्ने छैन। कर्जा प्रवाहको लागि बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले ऋणीको एकाघर परिवार वा तेस्रो पक्षको जमानी वा सामूहिक जमानी र परियोजना धितो सुरक्षण राख्नु पर्नेछ। बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम परियोजनाको बीमा गराउनु पर्नेछ।
७. सुरक्षण कोष सम्बन्धी व्यवस्था: (१) यस योजना बमोजिम सुरक्षण हुने बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाहित कर्जाको पन्ध्र प्रतिशतमा नघट्ने गरी सुरक्षण योगदानकर्ता र कोष बीचको सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुने रकमको छुट्टै स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोष खडा गरिनेछ। त्यसरी खडा भएको कोषबाट यस योजना बमोजिमको सम्भावित दायित्व व्यहोरिनेछ।

(२) स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषमा स्टार्टअप कर्जा प्रवर्द्धन गर्न इच्छुक सङ्घीय सरकारको निकाय, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको तर्फबाट प्राप्त हुने सुरक्षण योगदानको रकम रहनेछ। त्यस्तो योगदान रकमको छुट्टाछुट्टै हिसाब राखिनेछ।

(३) स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषमा भएको सुरक्षण योगदान रकममध्येबाट कोषको वास्तविक दायित्व व्यहोरी बाँकी रहने भएमा कोषको दायित्व भुक्तानी पश्चात बाँकी हुने त्यस्तो रकम सम्भावित दायित्व व्यहोरिने समय समाप्त भए पश्चात सम्झौता बमोजिम सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्न सकिनेछ।

(४) स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषको परिचालन कोषको लगानी विनियमावली बमोजिम गरिनेछ। कोषको परिचालनबाट आर्जित आयमध्ये संस्थागत आयकर पछिको रकमको बीस प्रतिशत रकम कोषले आम्दानीको रूपमा राखी बाँकी असी प्रतिशत रकम स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोषमा जम्मा गरिनेछ।

(५) कर्जाको दावी भुक्तानी माग भएमा कोषले स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषमा सम्बन्धित निकायले जम्मा गरेको सुरक्षण योगदान रकमबाट भुक्तानी गर्नेछ।

(६) यस योजना बमोजिम कोषको अधिकतम दायित्व स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषमा सम्बन्धित निकायले प्रदान गर्ने योगदान रकमको हदसम्म मात्र सीमित

हुनेछ। दायित्व व्यहोर्न रकम अपुग भएमा त्यस्तो रकम सुरक्षण रकम योगदान गर्ने निकायसँग माग गरिनेछ।

८. सुरक्षण शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था: (१) यस योजना बमोजिम सुरक्षण हुने कर्जाको वार्षिक सुरक्षण शुल्क शून्य दशमलव आठ प्रतिशत हुनेछ।

(२) कोषले स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषमा सम्बन्धित निकायले गरेको सुरक्षण योगदान रकमबाट त्रैमासिक रुपमा उपदफा (१) बमोजिमको वार्षिक सुरक्षण शुल्क दरको एकचौथाइका दरले दफा ९ को उपदफा (१) को अवधि समाप्त भएको दिन सुरक्षण शुल्क बापतको रकम असुल गर्नेछ।

(३) सुरक्षण शुल्कको गणना त्रयमासको अन्तमा बाँकी साँवा र ब्याज जोडी हुन आउने कुल रकममा गर्नु पर्नेछ।

(४) यस योजना बमोजिम सुरक्षणमा रहेको कर्जाको सुरक्षण शुल्क दाबी नगर्दासम्म कोषमा निरन्तर बुझाउनु पर्नेछ।

९. सुरक्षण हुने कर्जाको विवरण पठाउनु पर्ने: (१) यस योजना बमोजिम सुरक्षण हुने कर्जाको मासिक विवरण कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ को अनुसूची-१३ को ढाँचामा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले त्रयमास समाप्त भएको दश कार्यदिनभित्र कोषमा बुझाउनु पर्नेछ।

(२) कर्जा सुरक्षणको मासिक विवरणमा यस योजना अन्तर्गत प्रवाह भएको सम्पूर्ण कर्जा समावेश भएको हुनु पर्नेछ।

(३) कुनै कर्जाको विवरण पठाउन छुट भएमा त्रैमासिक सुरक्षण शुल्क बुझाउने समयअघि कोषमा पठाइसक्नु पर्नेछ।

१०. क्षतिपूर्ति दाबी भुक्तानी: (१) यस योजना बमोजिम सुरक्षणमा रहेको कर्जा असुल उपर हुन नसकी कोषमा दाबी परेमा स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषको सीमाको अधीनमा रही दाबीयोग्य रकमको पचासी प्रतिशतका दरले एकै किस्तामा दाबी भुक्तानी गरिनेछ।^२

(२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस योजना अनुसार कोषले दाबी भुक्तानी गर्दा सम्बन्धित निकायको सुरक्षण योगदान रकमको हदभन्दा बढी हुने छैन।

(३) सम्बन्धित निकायको सुरक्षण योगदानभन्दा बढी रकमको दाबी परेमा सुरक्षण योगदान रकम थप गर्न कोषले सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउनेछ। त्यसरी माग बमोजिम प्राप्त हुने सुरक्षण योगदान रकमबाट थप दाबी क्रमशः भुक्तानी गरिनेछ।

^२ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

११. क्षतिपूर्ति दाबी भुक्तानी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था: (१) ऋणीले भुक्तानी म्याद वा किस्ता म्याद नाघेको छ महिनासम्म कर्जाको किस्ता नतिरेमा प्रचलित कानून बमोजिम असूली प्रक्रिया सुरु गरी^३ असुल उपर हुन बाँकी साँवा र ब्याज मात्र बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कोषसँग दाबी गर्न सक्नेछ।

(२) दाबीको ब्याज रकम दाबी मिति वा कर्जाको अन्तिम भुक्तानी मितिमध्ये अगाडिको मितिसम्म मात्र हुनेछ।

(३) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कोषसँग यस योजना बमोजिम सुरक्षण गरेको कर्जाको भुक्तानी म्याद नाघेको मितिले एक वर्षभित्र दाबी गरिसक्नु पर्नेछ। त्यस्तो अवधि नाघेपछि प्राप्त हुन आएको दाबी उपर कोषले कुनै कारवाही गर्ने छैन।

(४) यस योजना बमोजिम सुरक्षणमा रहेको कर्जाको साँवा, ब्याज, किस्ता कर्जा स्वीकृत भएको मितिले न्यूनतम छ महिना नियमित चुक्ता नभएको वा ऋणीले उपयोग गरेको कर्जाको साँवा ब्याज गरी न्यूनतम दश प्रतिशत चुक्ता नभएको कर्जाको कोषले दाबी भुक्तानी गर्ने छैन।

(५) उपदफा (१) बमोजिम दाबी माग भएमा कोषले यस योजनाको व्यवस्था बमोजिम पैतिस दिनभित्रमा दाबी भुक्तानी दिनेछ।

(६) कुनै कारणले कोषले दाबी अस्वीकृत गरेमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले पैतिस दिनभित्र पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन सक्नेछ। त्यसरी निवेदन परेको पन्ध्र दिनभित्र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले पुनरावलोकन गरी उपयुक्त निर्णय गर्नु पर्नेछ।

१२. दाबी भुक्तानी फिर्ता गर्नु पर्ने: (१) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कोषबाट प्राप्त गरेको दाबी भुक्तानी रकम सम्बन्धित ऋणीको कर्जा खातामा समायोजन गरी सो बराबरको रकमलाई ऋणीको कर्जा दायित्व कायम हुने गरी अन्य सम्पत्ति शिर्षक अन्तरगत ऋणीको नाममा छुट्टै खाता खडा गरी साँवा ब्याज गणना तथा असूली कार्य जारी रहने गरी लेखाङ्कन गर्नु पर्नेछ। साथै, कोषले दाबी भुक्तानी दिएको रकमलाई कोष प्रतिको दायित्व सृजना हुने गरी छुट्टै खाता खडा गरी लेखांकन गर्नु पर्नेछ।

(२) कोषबाट दाबी भुक्तानी भएको कर्जा असुलीको लागि बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही सुचारु गर्नु पर्नेछ।

(३) कोषबाट दाबी भुक्तानी भएको कर्जा आंशिक वा पूरा असुल उपर भएमा सर्वप्रथम दाबी भुक्तानी बापत प्राप्त भएको रकम बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कोषलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ।

३ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित

१३. अपलेखन सम्बन्धी व्यवस्था: कोषबाट दावी भुक्तानी प्राप्त कर्जाको कोषको अपलेखन सम्बन्धी प्रचलित व्यवस्था बमोजिम स्वीकृति प्राप्त गरे पश्चात मात्र बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा अपलेखन गर्न सक्नेछ।
१४. विविध: (१) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाले कोषबाट दावी भुक्तानी प्राप्त कर्जाको विवरण विद्युतीय प्रणालीमा सुरक्षित रूपमा अभिलेख राख्नु पर्नेछ।
- (२) कोषमा सुरक्षण भएको बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको कर्जासँग सम्बन्धित खाता र कागजातको कोषले समय समयमा स्थलगत अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ।
- (३) यस योजनामा उल्लेख नभएको विषयको हकमा कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची- १
(दफा २ सँग सम्बन्धित)
समझदारी पत्र

लिखितम् निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, (यसपछि “कोष” भनिएको र (यसपछि “.....” भनिएको बीच कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ (यसपछि “नियमावली” भनिएको र स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण योजना-२०८१ (यसपछि “सुरक्षण योजना” भनिएको तथा देहायको शर्तको अधीनमा रही बैङ्कले प्रदान गरेको स्टार्टअप उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्न, गराउन हामी दुवै पक्षको सहमति भएकोले कोषको कार्यालय, मा बसी यो समझदारी गरी एक एक प्रति लियो/दियो।

१. बैङ्कले सुरक्षण योजना अनुसार कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व नियमावली तथा यस योजना अन्तर्गत रही कोषसँग सम्झौता गर्नु पर्नेछ।
२. ले सुरक्षण योजना बमोजिम “स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोष” निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषमा खडा गर्नेछ। ले प्रवाहित स्टार्टअप कर्जाको प्रतिशतले हुने रकम “स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोष” मा जम्मा गर्नेछ।
३. “स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोष” को सञ्चालन कोषको लगानी विनियमावली, २०७४ बमोजिम कोषले गर्नेछ। “स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोष” को रकम लगानीबाट आर्जित व्याज रकममध्ये नियमानुसारको संस्थागत आयकर पछिको रकमको बीस प्रतिशत रकम कोषले आम्दानीको रुपमा राख्नेछ र असी प्रतिशतरकम “स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कोष” मा नै जम्मा गर्नेछ।
४. कर्जा सुरक्षण गर्दा यस योजनाको व्यवस्था बमोजिम लाग्ने कुल वार्षिक सुरक्षण शुल्क निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषबाट त्रैमासिक रुपमा असुल गर्नेछ।
५. स्टार्टअप कर्जाको क्षतिपूर्ति दाबी भएमा कोषले “स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोष” बाट सुरक्षण योजनाको व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गर्नेछ।
६. कर्जाको क्षतिपूर्ति दाबी भुक्तानी सम्बन्धी कोषको दायित्व समाप्त भएपछि “स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोष” मा बाँकी रहेको रकम कोषले लाई फिर्ता गर्नेछ।
७. यो समझदारी मिति देखि लागू हुनेछ।

कोषको तर्फबाट

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

..... को तर्फबाट

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

कार्यालयको छापः

कार्यालयको छापः

साक्षी

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

ठेगानाः निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, ।

साक्षी

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

ठेगानाः ।

इति संवत् २०..... साल महिनाको गते रोज् शुभम् ।

अनुसूची-२
(दफा २ सँग सम्बन्धित)
सम्झौतापत्र

लिखितम् निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, (यसपछि “कोष” भनिएको र लिमिटेड, (यसपछि “सदस्य संस्था” भनिएको बीच कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५ (यसपछि “नियमावली” भनिएको र स्टार्टअप उद्यम कर्जा सुरक्षण कार्यक्रम योजना-२०८१ (यसपछि “सुरक्षण योजना” भनिएको तथा देहायको शर्तको अधीनमा रही सदस्य संस्थाले प्रदान गरेको सम्पूर्ण स्टार्टअप उद्यम कर्जा समावेश हुने गरी कर्जा सुरक्षण गर्न गराउन हामी दुवै पक्षको सहमति भएकोले सुरक्षण योजनाको व्यवस्था बमोजिम कोषको कार्यालय, मा बसी यो सम्झौता गरी एक एक प्रति लियो/दियो।

१. सदस्य संस्थाले सुरक्षण योजना बमोजिमको कर्जा प्रदान गरी कोषमा सुरक्षण गराएकोमा योजनाको दफा ७ र १० बमोजिमको सीमासम्म मात्र दाबी भुक्तानी पाउनेछ र त्यस्तो दाबी सम्बन्धमा सुरक्षण योजना तथा नियमावली बमोजिम कोषले माग गरेका कागजात तथा अन्य विवरणहरू कोषलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
२. सदस्य संस्थाबाट सुरक्षण योजना बमोजिम प्रदान भएका सम्पूर्ण कर्जाको सुरक्षण शुल्क सुरक्षण योजना बमोजिम कोषले स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कोषबाट त्रैमासिक रुपमा असुल गर्नेछ।
३. कोषले सुरक्षण योजनाले तोकेको व्यवसायमा प्रदान गरेको कर्जा बाहेक अन्य व्यवसायमा प्रदान गरेको कर्जाको सुरक्षण गर्ने छैन।
४. सुरक्षण योजना बमोजिम प्रवाह गरेको कर्जा सम्बन्धी खाता र सोसँग सम्बन्धित कागजातहरू तथा परियोजनाको कोषको कर्मचारी वा कोषले तोकेको कुनै व्यक्ति वा संस्थाले निरीक्षण गर्न सक्नेछ।
५. प्रचलित कानून बमोजिमको रीत नपुन्याई सदस्य संस्थाबाट प्रदान गरिएको कर्जा असुल उपर नभएमा कोष उपर कुनै दाबी लाग्ने छैन।
६. कोषसँग असुल उपर नभएको कर्जाको दाबी गर्दा वा सो सम्बन्धमा पत्राचार गर्दा वा विवरण वा अन्य कागजात दाखिला गर्दा त्यस्ता दाबी, पत्राचार, विवरण तथा कागजातमा सदस्य संस्थाको तर्फबाट अख्तियारप्राप्त व्यक्तिले दस्तखत गर्नु पर्नेछ।
७. सुरक्षण योजनामा कुनै संशोधन भए कोषले सदस्य संस्थालाई सोको जानकारी गराउनु पर्नेछ।

८. यस सम्झौता बमोजिम कोषको दायित्व तथा सदस्य संस्थालाई प्राप्त हुने सुरक्षण हितसँग सम्बन्धित विषयहरू कोषको स्टार्टअप कर्जा सुरक्षण कार्यक्रम योजना, २०८१ बमोजिम हुनेछ ।

९. यो सम्झौता मिति देखि लागू हुनेछ ।

कोषको तर्फबाट

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

कार्यालयको छापः

..... को तर्फबाट

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

कार्यालयको छापः

साक्षी

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

ठेगानाः निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, ।

साक्षी

दस्तखतः

नामः

दर्जाः

ठेगानाः ।

इति संवत् २०..... साल महिनाको गते रोज् शुभम् ।